

Társadalomkép a balettszínpadon

Shakespeare világa Juronics-változatban

Csütörtökön először mutatta be a Szegedi Kortárs Balett Juronics Tamás rendező-koreográfus Szentiványi álom című új művét a szegedi nagyszínházban. Ma és holnap is adják.

Theseus Juronics Tamásnál egy gazdag pasi. Kéglige igazodik az elit önmagára kényszerített normáihoz, de azért azt is tükrözi: a tulaj szabad idejében saját élvezeteinek hódol. Speciel: nőfaló. Székely László díszletszobáját a globális elegancia és a már-már perverz rafinéria jellemzi. Telitalál.

Az előadás felütése elementáris erejű – a tánc dinamikáját és a Shakespeare-t váró közönség meglepetését tekintve is. A szinglipasi-szobába valóssággal berobban a szokatlan állapotba, szerelembe keveredett Theseus (Fekete Zoltán) és az ő féktelelenül vaduló párja, Hippolyta (Palman Kitti). Még föl sem foghatjuk, hogy ez itt nem valamely konzervatív Shakespeare-változat, máris jönnek a többiek. Egy talpig öltönyös (a mai és a fantáziás tündérruhák tervezője Földi Andrea), gyomorbaes külső nyárspolgár. Családcentrikus, szabálykedvelő, „szinten” óhajtja meg férjhez adni a lányát, addig meg legszívesebben ketteiben tartaná. Egész (Tarnavölgyi Zoltán remekbe szabott karaktere) egykori „jókislánya”, Hermia (Kopoczny Katalin ádáz iróniájú

Az előadásból. Fotó: Schmidt Andrea

alakítása) mára egy bevadult fruska, halványlila fejtollú piercingtárlat, kezelhetetlen vadmacska, ráadásul szerelmes – uramatyám! – egy abszolút szabadelvű Lysanderbe (Haller János). Ahelyett, hogy vasaltságában a papával hasonszórú, gesztus- és mimikamentesen zárkózott, elfojtások miatt totál neurotikus Demetriusba lenne! (Kalmár Attila telitalálatos figurája). A helyzet: eddig jól karbantartott polgárék viszonyai szétmálltak, mint egy pófete-gomba. Jön aztán a kiskosztümös, alighanem egy multinál bérrabszolja Helena (Barta Dóra kifejezett színészi teljesítmény-nyel „festi magát” egérszürkére), pedantéria- és tisztaságmániáját csak szeretetéttsége hajazza.

Az így összeállt „reális társadalom” dugig van frusztrációval és azzal a perverz igyekezettel, hogy ez ne derüljön ki. Nem csoda, ha itt-ott fesleni kezd a szövete és belétüremkedik – a natúra. Faágak nőnek ki a falakból, füvek a padlóból, rekettyerejteké alakul a kandalló, s az egyre burjánzóbb flórából lények bújnak elő. Mint-hafaunok. Emberszabású, érzéki ösztönlények, Shakespeare tündérvilágának Juronics-változatai. A kecskebakos Pukk (Markovics Ágnes technikás és mulatságos alakítása); a görög isten alkutó Oberon (Finta Gábor), akinek féktelen bujaságától már valóssággal herótot kap Titánia (Hajdú Mária), viszont Pukk mesterkedésére magából kifordult nőstényként veti magát az időlegesen farkasemberré változó Egész polgárra. Eközben tündérpárja pedofil gyönyörökbe merül alá ágyvívő kézfészkébe – egy indiai tündérgyerekkel.

A Shakespeare-mese viszonylag híven követődik, de ne is kérdezzék, hogy – a mesteremberek teljes elhagyásán kívül – mi a különbség. Szavakkal le nem írható, mi van a színpadon! Még tánc is, méghozzá kemény, technikás, rafinált, karakterfestő, sűrűn akrobatamutatványokkal (társke-rográfus: Hámos József). A slusszpoénokat nincs szívem (és helyem) elárulni. A tanulságok? Mindenki találja meg – a magának valót. De jó mulatság csak úgy nézni is.

SULYOK ERZSÉBET

Mindennapra egy emlékérem, pedig csökkent a gyűjtők száma

Szabó Géza mesterremekei

Évente közel háromszáz kúri-ózzummal bővíti kollekcióját a szegedi éremverde. Ennyit a híres Magyar Pénzverő Rt. sem alkot. A szegedi Szabó család a vert érmek készítésében egyedülálló teljesítményt nyújt és a hagyományörzést szem előtt tartva dolgozik.

A Pro Urbe-díjas Szabó Géza az ötvösmesterséget édesapjától tanulta. Az „Aranykorszak mester” harminchét éve dolgozik e a szakmában, és 1984 óta készít újra emlékérmeket. A családfelesége és fiuk is az üzlettel foglalkozik, Tamás közgazdász, de néhány éve ötvösvizsgát is tett. A műhelyben rajtuk kívül még ötven dolgoznak, míg a múlt évben nyílt budapesti irodájukban és bemutatótermükben egy szakember fogadja a látogatókat. Ugyanakkor a család ma már körülbelül százharminc szobrász-szal áll munkakapcsolatban. A művészek megtervezik az érme-eket, majd elkészítik a gipszformákat, amelyekből vert érme-eket gyártanak a szegedi műhelyben.

– Apám, aki 1930-ban szerzett ötvös mesterlevelet, készített egy pantográfot, amivel mintaszerűen lehet a mai napig másolni. Örök darab, s ez az egyedüli szer-zés, amit a kisajátítás után sikerült visszaszerezniünk. Soha nem válnék meg tőle – réved a múltba Szabó Géza, aki elismeri, hogy a technológiai fejlesztések elengedhetetlenek.

A műhelyben nyomon követhető az éremkészítéshez szükséges gépek fejlődése. Tamás, a fiú elmagyarázza a trapézos működési elvet, és azt, hogyan kicsinyíti a masina, majd be is mutatja. Körberajzolja a gipszmintából készült protézisekhez használt, kőkemény műanyag lenyomatot, amit az elmés szerkezet átvisz a fémre. De található itt még korszerűbb berendezés, ami már két BMW autót árat is meghaladja és számítógép-vezérelt.

Géza bácsi a műhely egyik sarkában szorgoskodik: vési, finomítja, igazítja, polírozza a felületet.

– Ha megnézzük ezt a szerszámot, láthatjuk a mivességét, a finomságát. Ilyet a gépek nem tudnak produkálni. Ehhez kell az emberi kéz, a mesterség szeretete,

A Budapesti Műszaki Egyetem emlékérmét mutatja a mester

Fotó: Frank Yvette

te, az elhivatottság. Képzelve csak el, hogyan nézne ki szegény Antal József néhai miniszterelnökünk, szakállasan egy ilyen emlékérmén. Márpedig a szer-zés a kézi vésés előtt így került le gépről – magyarázza az aranykorszak mester.

– Az itt készült érme-eket a külföldiek sokkal jobban méltányolják, mint itthon – veszi át a szót Tamás. – Lelkendezve fogják a kezükben a köztársasági elnöktől kapott, Sándor-palotát ábrázoló érmüket vagy az országgyűlés emlékérmét. Kár, hogy itthon, mint sok minden más magyar termék előállításá-

ra, erre sem lehet támogatást szerezni.

– Erdő Péter a bíborosi testület-be választásakor ebből az érméből vitt kétszázat a Vatikánba, egyet a pápa is kapott – mutatja büszkén remekművét az ötvös-mester, majd előkerülnek a szebbnél szebb veretek – többek között a legutóbbi kézilabda Eb érmei, a műszaki egyetem tizen-hét darabos éremsorozata, a budapesti Eötvös gimnázium 150 éves jubileumára készített darab, valamint a tihanyi bencés apát-ság emlékérmé –, no meg a tervek. Idén a legnagyobb kollekció-szó szerint huszárvágás: az utol-

só huszár ugyanis ötven éve sze-relt le Nyíregyházán, s ebből az alkalmából a műhely közel tizenöt éremből álló sorozatot kész-ít, és egy ehhez kapcsolódó hu-szártalálkozót szervez Szegeden.

CS. GÁT LÁSZLÓ

VÁSÁRLÓERŐ

■ Az éremverde a gyűjtők vásárló-erejére nemigen számíthat. Ugyanis míg tíz éve tízezer érme-gyűjtőt tartottak számon Magyar-országban, addig tavaly már csak háromezret, és azoknak is csak az egyharmada foglalkozik emlékérmekkel.

Csudafilm Kern Andrással

Kedves, szórakoztató vígjátékot akart forgatni élete első rendezésé-ként a világhírű operatőr, Ragályi Elemér. A görög–magyar koprodukción, Kern Andrással a főszerepben készült Csudafilm szegedi díszbemutóját az alkotók részvételével hétfőn este 7 órakor tartják a Belvárosi moziban.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Saját ötletéből Kern Andrással közösen írta a Csudafilm forgatókönyvét Ragályi Elemér, aki-nek ez az első filmje, melyet nemcsak operatőrként, hanem rendezőként is jegyez. A Víg-színház népszerű színészeivel már régi alkotótársaknak számítanak, hiszen már az 1973-as legendás Régi idők focijában is együtt dolgoztak. Ragályi Elemér volt az operatőre – többek között – a Herkulesfürdői emlék, a Ripa-csok és A miniszter félrelép című filmnek is. Legutóbbi közös siker-ük a tavaly bemutatott Apám beájulna volt. A Csudafilm szto-rija valóban „csudálatos”: Niko-sra, a hajléktalanra a Baross téri aluljáró egyik zugában talál rá két görög hagyatéki ügyvéd – és velük együtt a csoda. Egy görög rokon végrendelezésének köz-szönhetően elképzelhetetlen örökség várja: egy igazi luxus-szálloda Krétán, a tengerparton.

Kern András a hajléktalan Nikos szerepében

Fotó: HungariCom

Nikos először nem is érti, majd érti, de nem hiszi. Repülőre ül, hogy átvegye örökségét, a krétai Capsis szállodát. Persze mindig azt csinálja, amit neki nem kel-lene: fűnyírók közt alszik, hajszál-híján felgyújtja a nagy múltú ho-telt, reflexszerűen üres üvegeket szedeeget a tengerparton, és ugyanolyan mohón tömi magába a leszedett tányérok maradvékát, mint régen a pesti pizzériák hát-só ajtóinál mínusz 20 fokban... Szerepel még a történetben egy magyarul viccesen beszélő görög ügyvéd, egy katonás igazgató, egy charternyi jókedvű hajlékta-lan Budapestről, a pénzéhes nagynéni és a volt feleség...

Tavaly szeptemberben nagy-részt Krétán zajlott a Csudafilm forgatása, amelynek főcímdalát Zseda éneklte. Nikos szerepét Kern András, Elenit a neves görög színésznő, Katerina Didaska-lou alakítja, akivel például a Co-relli kapitány mandolinjában, valamint Eric Rohmer Hármás-ügnők című filmjében találkozhattak a nézők. A további főbb szerepekben Rudolf Pétert, Reviczky Gábort, Kovács Lajost, Badár Sándort, Derzsi Jánost, Soós Editet, Cserna Antalt és Jordán Tamást láthatja a közönség.

A Csudafilm a hétfői szegedi díszbemutó után január 27-től kezdik vetíteni a mozik.

Chicagói üzletemberek alapították

Százéves a Rotary-mozgalom

A Rotary-mozgalom az egész világon ismert karitatív tevékenységéről, aktivitásáról, a rászoruló-k és az elesettek megsegítéséről. A szervezet „szol-gálat” idén századik évéhez közeleg. A szegedi Szent-Györgyi Albert Rotary Club tagjai azt sze-retnék, ha minél többen megismernék a mozgalom történetét, az elmúlt évszázad eredményeit.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A XX. század első éveiben az Amerikai Egyesült Á-lamokban Chicago óriási fejlődésnek indult, a Nagy tavak partján elterülő város rövid idő alatt ipari-kereskedelmi központtá lépett elő. Ezt első-sorban annak köszönheteti, hogy összeköttelést kapoc-sá vált a fejlettebb keleti partvidéki államok és a benépesülő közép-nyugati államok között.

1905. február 23-án Paul Harris három barátját, Silvester Schiele szerkeszkedőt, Hiram Shorey ke-reskedőt és Gustavus Loehr bányamérnököt egy ta-lálkozóra hívta. Az üzletemberek Chicago belváro-sában, a Unity Building 711-es szobájában, Loehr irodájában jöttek össze. Harris azon elképzeléséről beszélgettek, hogy az üzletembereknek rendsze-ren találkozniuk kellene: így ismeretségi körüket növelhetnék, az üzleti élet pedig még pezsgőbbé válhatna.

Klubot alapítottak tehát, amelyben a tagok, a kü-lönböző üzleti és foglalkozási körökből származó képviselők hetente találkoztak. Az összejövetelek helyszíne mindig egy másik tag irodája volt, innen ered a Rotary elnevezés. Miután Harry Ruggles nyomdász ötödik tagként bekerült a körbe, formá-lisan is megszervezték a chicagói Rotary Clubot, amelynek eredeti jelképe egy kocsikerék, a Rotary ma már jól ismert „címer” lett. Az 1905 végére 30

tagból álló klubot Schiele vezette, Ruggles a kincs-tárnoki teendőket látta el. A tagság száma gyorsan nőtt, lassan kiszorultak az irodákból, emiatt étter-mekben és hotelekben tartották az összejövetele-ket.

A korai rotariások ez idő tájt úgy vélték, hogy iga-zából nincs elegendő motiváció a heti találkozókhoz, s hogy nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a rászorultak, elesettek segítésére. Innen már egye-nes út vezetett az első, 1907-ben megrendezett jó-tékonyági eseményhez: Chicagóban egy lovat ado-módjának kialakításához járult hozzá. A Rotary ne-vét felkapta a sajtó, tetteinek köszönhetően a világ első „jószolgálati” jellegű, az USA-ban pedig egyre-népszerűbb szervezetévé vált.

A második klubot 1908-ban alapították a kalifor-niai San Franciscóban, míg a harmadikat ugyan-azon a félszigeten, Oaklandben. A sort Seattle (Wa-shington), Los Angeles (Kalifornia) és New York követte.

A Rotary Clubok Nemzeti Szövetsége 1910-ben tartotta első konferenciáját, amelyen Paul Harrist emelték az elnöki székbe. A következő években a „Szolgálat, nem magunkért” és az „Az profítál a legtöbbet, aki a legjobban szolgál” jelmondatot vá-lasztották a szervezet mottójává. A „Szolgálat, nem magunkért” helyett később a „Szolgálat min-denekföltre” vált a Rotary ma is élő jelmondatá-vá.

A mozgalom ma 1,2 millió taggal, 31 ezer klub-bal rendelkezik a világ 166 országában, ezek egyike a szegedi Szent-Györgyi Albert Rotary Club.